

γνωρίσει μέχρι σήμερα.

Αναπτύσσεται σε **εμβρυακή μορφή μία νέα κοινότητα αλληλεγγύης ανθρώπων που ο αγώνας και των "πασχόντων" και των υγειονομικών είναι κοινός** (σε ό, τι αφορά την υγεία, αλλά και την ίδια τους τη ζωή). Έτσι η παροχή υπηρεσιών υγείας δεν αποτελεί φιλανθρωπική ή κοινωφελή δράση, αλλά αυτόνομη πράξη αλληλεγγύης σε μια προσπάθεια να ενταχθεί σε μία ευρύτερη κινηματική διαδικασία. Γίνονται συζητήσεις και κριτική για το ρόλο του ειδικού, όχι ως προς την τεχνογνωσία αλλά ως προς την εξουσία που παράγει η αυθεντία και η απαξίωση της διάχυσης της γνώσης.

Η εμπειρία της συλλογικής διαδικασίας στην αντιμετώπιση αιτημάτων υγείας, μέσα από τη δημιουργία θεραπευτικών ομάδων για τον "πάσχοντα", μπορεί να έχει θεραπευτικό ρόλο και να συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην επίλυσή τους, όπου αυτό είναι εφικτό.

Στη συγκεκριμένη ιστορικά χρονική στιγμή που βρισκόμαστε, υπάρχει η αντίφαση από τη μία πλευρά, να αυξάνεται ο αποκλεισμός και η εξαίρεση όλο και πιο μεγάλου αριθμού ατόμων από τις παροχές υγείας και από την άλλη, η αναγκαιότητα πρόσβασης να μεγαλώνει, εφόσον οι ανασφάλιστοι πολλαπλασιάζονται και το Εθνικό Σύστημα Υγείας δεν τους περιλαμβάνει πια.

Προβληματισμοί που γεννιούνται. Η Υγεία είναι αναφαίρετο δικαίωμα όλων. Όμως ο "Κοινωνικός χώρος για την Υγεία" δεν έχει, τη συγκεκριμένη στιγμή, τη δομή και τη δυναμική να προσφέρει την απάντηση σε μία τέτοια πρόκληση. Αυτό θα μπορούσε να απαντηθεί μόνο σε μία συνολικότερη σύγκρουση για την ανατροπή του υπάρχοντος καπιταλιστικού συστήματος, όταν πραγματικά πάρουμε τις τύχες της ζωής μας στα χέρια μας.

Ζητούμενο είναι οι άνθρωποι με τους οποίους ερχόμαστε σε επαφή να καταφέρουν να αντιληφθούν ότι είναι εφικτός αυτός ο τρόπος αυτο-οργάνωσης της καθημερινότητάς μας και να μπορέσουν να οραματιστούν μία άλλη κοινωνία, εντός της οποίας η Υγεία θα ισοδυναμεί με σωματική, κοινωνική, ψυχική ισορροπία, αρμονία με τον εαυτό και το περιβάλλον σε ένα πλαίσιο συλλογικότητας και όχι εξατομίκευσης.

Έτσι, καθώς αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα δημιουργίας νέων κοινωνικών ιατρείων, ο "Κοινωνικός χώρος για την Υγεία" θεωρεί ότι **η συγκεκριμένη εμπειρία πρέπει και χρειάζεται να διαχυθεί στην κοινωνία.**

Όχι γιατί υπάρχουν μαγικές συνταγές ή απόλυτες αλήθειες.

Αλλά ως εργαλείο σε συλλογικές διαδικασίες, που θα δημιουργήσουν με το δικό τους τρόπο ένα από τα **οράματα για μία άλλη κοινωνία** με διαφορετική αντίληψη για την ζωή, **τότε που πραγματικά θα μπορέσουμε να πάρουμε τις ζωές μας στα χέρια μας!**

η διαρκής
διαδικασία της
αυτοοργάνωσης
της υγείας στα
Πετραλώνια

κοινωνικός χώρος για την υγεία
της λαϊκής συνέλευσης Πετραλώνων, Κουκαλίου και Θησείου

Μάιος 2012

(Εργαλεία: Σπυθοσκόπια, πιεσόμετρο, οξύμετρο, σακχαρόμετρο, ωτοσκόπιο, βιβλίο καταγραφής περιστατικών και προσφάτως καρδιογράφος).

2. Διάχυση της γνώσης - αυτομόρφωσης. Έχουν πραγματοποιηθεί σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών και Ρεφλεξολογίας, καθώς και ένα Βιωματικό εργαστήριο Ρεφλεξολογίας. Για τη διαμόρφωση εκδηλώσεων προτείνεται θεματολογία στη λαϊκή συνέλευση των κατοίκων, προκειμένου τα σεμινάρια να ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα όσο το δυνατόν περισσότερων μελών της λαϊκής συνέλευσης. Παράλληλα γίνεται επεξεργασία και μετάφραση στα ελληνικά του Ζαπατίστικου Βοτανολόγιου, με σκοπό τη διάχυση της εμπειρίας και της παράδοσης των εξεγερμένων Ιθαγενών του Μεξικού.

3. Ενημέρωση για τρέχοντα προβλήματα στο σύστημα υγείας και διερεύνηση της δυνατότητας συλλογικών απαντήσεων.

4. Περιορισμός του ρόλου του ειδικού, με σκοπό την αλλαγή αντίληψης στη σχέση γιατρού - ασθενή. Η υποδοχή των αιτημάτων γίνεται στο χώρο του καφενείου, όπου βρίσκονται υγειονομικοί και μη. Δίνεται η δυνατότητα να παρουσιαστούν οι όψεις του προβλήματος και οι εναλλακτικές προσεγγίσεις από ανθρώπους με διαφορετικές ιδιότητες και διαφορετικές εμπειρίες, πάντα με το σκεπτικό ότι η επικοινωνία, η συλλογικοποίηση και η αλληλεγγύη είναι οι δυναμικότερες απαντήσεις σε θέματα υγείας - εφόσον υγεία δεν είναι απλώς η απουσία ασθένειας. Έχει δημιουργηθεί ομάδα συζήτησης και ομάδα αυτοβοήθειας σε σχέση με ζητήματα ψυχικής υγείας.

| Εμπειρίες, ερωτήματα και προβληματισμοί

Μέσα από την λειτουργία του "Κοινωνικού χώρου για την Υγεία" αναπτύσσονται **νέες σχέσεις** ανάμεσα στους ανθρώπους που το στηρίζουν και σε όσους το επισκέπτονται με συγκεκριμένα αιτήματα. Η υγεία γίνεται αφορμή για επικοινωνία, δημιουργία σχέσεων και συλλογικοποίηση των ατομικών προβλημάτων.

Σχέσεις αμφίδρομες που προϋποθέτουν και επιζητούν την ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και τελικά, την ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων.

Σχέσεις αδιαμεσολάβητες από το χρήμα, οποιοδήποτε θεσμικό όργανο, σύλλογο, φιλανθρωπική οργάνωση ή ΜΚΟ.

Σχέσεις που δομούνται με στόχο την αυτοοργάνωση και αυτοδιαχείριση στο βαθμό του εφικτού. Σχέσεις που γεννούν ερωτήματα και προβληματισμούς. Η **ανταπόδοση υπηρεσιών** δεν εξατομικεύεται στη σχέση υγειονομικού - πάσχοντος, αλλά υφίσταται και εντάσσεται στην συλλογική διαδικασία. Έτσι αυτό βοηθάει την ενεργοποίηση των κατοίκων που έρχονται στο χώρο, στην προσπάθεια να κατανοήσουν, να αλλάξουν την καθημερινότητά τους, την ίδια τους τη ζωή μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα που σαπίζει και μαζί του συμπαρασύρει ότι είχαμε

Ο κοινωνικός χώρος για την υγεία στεγάζεται στο κατειλημμένο πρώην ΠΙΚΠΑ των Άνω Πετραλώνων (Τιμοδήμου και Αντωνιάδου, στα «πέτρινα»). Είναι ανοιχτός κάθε Τρίτη και Τετάρτη, 5 με 8 το απόγευμα.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας στο τηλέφωνο της λαϊκής συνέλευσης 6972751620 και στο email laikisineleusipetralona@espiv.net.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ανατρέξετε στο blog της συνέλευσης <http://laikisineleusipetralona.espivblogs.net>.

Η παρούσα έκδοση αποτέλεσε την εισήγηση στην εκδήλωση με θέμα «υγεία και αυτοοργάνωση», που έγινε το Σάββατο 19 Μαΐου 2012 στο Πολυτεχνείο Αθηνών, στα πλαίσια της κεντρικής παρουσίασης του εγχειρήματος του κοινωνικού χώρου για την υγεία.

Η "Συνέλευση για την Υγεία" βρέθηκε, για δεύτερη φορά, με τη λαϊκή συνέλευση κατοίκων Πετραλώνων - Θησείου - Κουκακίου και μέσω μίας ομάδας εργασίας, συνεχίζει από τον Οκτώβριο του 2011 το εγχείρημα του κοινωνικού ιατρείου στο ΠΙΚΠΑ, το οποίο μετονομάστηκε σε "Κοινωνικός χώρος για την Υγεία".

Ανοίγει για τρεις ώρες, δύο απογεύματα την εβδομάδα και τη διαχείρισή του αναλαμβάνει εβδομαδιαία συνέλευση της ομάδας εργασίας για την Υγεία, της λαϊκής συνέλευσης. Τις μέρες αυτές, λειτουργεί καφενείο και χώρος ειδικά διαμορφωμένος για εξέταση ασθενών. Κάθε μήνα καταρτίζεται το πρόγραμμα λειτουργίας, με εκ περιτροπής "βάρδιες" των συμμετεχόντων υγειονομικών (πνευμονολόγος, χειρουργός, ορθοπεδικός, παθολόγος, ωτορινολαρυγγολόγος, ομάδα υποστήριξης για ζητήματα ψυχικής υγείας) και των μη υγειονομικών.

| Τι στόχο έχουμε στον "Κοινωνικό χώρο για την Υγεία";

1. Οργάνωση ενός κέντρου παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας που καλύπτει τα ολόένα και αυξανόμενα κενά του κρατικού συστήματος περίθαλψης;

2. Την διάχυση του οράματος για την "άλλη Υγεία";

3. Τη δημιουργία μιας "θεραπευτικής" κοινότητας και το σπάσιμο της αποξένωσης ανθρώπου από άνθρωπο;

Η ιστορία και η ζωή συνεχίζεται, τα πάντα βρίσκονται υπό αμφισβήτηση και συνεχή συνδιαμόρφωση άλλωστε αυτό είναι και το ζητούμενο!

Ποιοί συμμετέχουμε:

Το εγχείρημα του "Κοινωνικού χώρου για την Υγεία" αποτελείται από διαφορετικά άτομα, με ξεχωριστές διαδρομές, αντιλήψεις για την Ιατρική, την Υγεία ή το σύστημα γενικότερα. Οι διαθέσιμότητες και οι δυνατότητές μας είναι προς το παρόν σαφώς περιορισμένες, ζητούμενο, όμως, είναι η κουλτούρα της συμμετοχικότητας, σαν αναγκαιότητα για να πάμε μπροστά, να γίνει κτήμα της τοπικής κοινωνίας, η οποία ως ένα βαθμό έχει αγκαλιάσει το εγχείρημα και όσοι συμμετέχουμε προσπαθούμε να αφουγκρασθούμε τα αιτήματα και να προχωρήσουμε.

| Τέσσερις είναι οι άξονες δράσης του "Κοινωνικού χώρου για την Υγεία":

1. Παροχή πρωτοβάθμιας περίθαλψης και συμβουλευτικής. Βεβαίως, δεν συνταγογραφούνται φάρμακα, υπάρχει όμως δυνατότητα ανεύρεσης φαρμάκων για όποιον/α δεν μπορεί να αγοράσει, μέσω της δικτύωσης με άλλους συναγωνιστές υγειονομικούς.

| Από το κοινωνικό ιατρείο στον κοινωνικό χώρο για την υγεία

Από την έναρξη της λειτουργίας του κοινωνικού ιατρείου το Μάρτιο του 2009, στόχος του ήταν να συνδεθεί με την τοπική λαϊκή συνέλευση, καθώς αναγνωριζόταν η αναγκαιότητα τα θέματα της υγείας να ανοικτούν στο πεδίο των λαϊκών συνελεύσεων και να γίνουν κτήμα τους. Γιατί το ζήτημα της υγείας είναι πολύ σημαντικό για να αφήνεται μόνο στους εργαζόμενους σε αυτήν, οι οποίοι ίσως και να ασχολούνται σε άλλο επίπεδο από αυτό που αφορά την υπόλοιπη κοινωνία (πχ. εργασιακά των υγειονομικών κλπ).

Σήμερα, εμφανίζονται όλο και περισσότερες προσπάθειες για δημιουργία νέων κοινωνικών ιατρείων και ακόμα περισσότερο, διαθέσιμες προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό, για εμάς, δείχνει ότι η κρίση έδρασε σαν καταλύτης στο να καταδειχθεί πιο γρήγορα η ανάγκη να ασχοληθεί ο κόσμος που αντιστέκεται με το θέμα της υγείας και να προσπαθήσει να το πάρει στα χέρια του. Σήμερα που το κοινωνικό συμβόλαιο έχει σπάσει, η επίθεση στις κοινωνικές παροχές έχει διαλύσει κάθε έννοια δωρεάν περίθαλψης που υπήρχε στο ήδη άρρωστο σύστημα υγείας, αποκλείοντας ολοένα και μεγαλύτερα κομμάτια του πληθυσμού.

Κρίνουμε ότι τα κοινωνικά ιατρεία δεν θα πρέπει να έρχονται να απαντήσουν στα προβλήματα αυτά καλύπτοντας το κενό που άφησε το κράτος. Θα πρέπει να έρχονται από τη μία να επιτεθούν στο υπάρχον και από την άλλη, φτιάχνοντας τις αντιθεσμίσεις μας, να πραγματευτούμε στην πράξη το πώς θα βλέπαμε την υγεία στην άλλη κοινωνία. Να αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους σαν ζωντανό κύτταρο της αντίστασης και ως τέτοια, να βρίσκονται σε αλληλεπίδραση με τα άλλα κοινωνικά εγχειρήματα και αντιθεσμίσεις, καθώς και με τις λαϊκές συνελεύσεις, τα σωματεία βάσης, κλπ.

Ο σκοπός αυτής της εκδήλωσης είναι να αυτοπαρουσιαστούν τα εγχειρήματα που καταπίνουν με τα θέματα της υγείας, να ανταλλάξουμε τις εμπειρίες μας, τα λάθη μας και να διδαχθούμε από αυτά. Δεν παρουσιάζουμε τη δική μας εμπειρία πιστεύοντας ότι έχουμε βρει τη μαγική συνταγή, αλλά για να μπορέσουμε να μοιραστούμε την εμπειρία μας με άλλα παρόμοια εγχειρήματα, να ανταλλάξουμε απόψεις και αν αυτό καταστεί δυνατό, να θέσουμε τις βάσεις για μια δικτύωση των εγχειρημάτων που δραστηριοποιούνται στα θέματα της υγείας.

Ακολουθεί μια σύντομη παρουσίαση της εμπειρίας μας:

| Δεκέμβρης 2008

Κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του Δεκέμβρη του 2008, δημιουργήθηκε από υγειονομικούς και μη η "Συνέλευση για την Υγεία" με στόχο δράσεις και προβληματισμούς γύρω από θέματα που αφορούσαν στην **υγεία ως δικαίωμα**, την περίθαλψη, την

ελεύθερη πρόσβαση στις υπηρεσίες παροχής υγείας, καθώς και τις εργασιακές συνθήκες των υγειονομικών.

Προς αυτή την κατεύθυνση, πραγματοποιήθηκαν συμβολικές καταλήψεις ταμείων σε 2 μεγάλα νοσοκομεία με πρόταγμα "Υγεία για όλους", για τη χωρίς χρέωση πρόσβαση ασθενών στα επείγοντα. Εκείνη την περίοδο, γεννήθηκε και η ιδέα του κοινωνικού ιατρείου. Μία ιδέα θολή, με πολλά ερωτηματικά και αντιφάσεις.

Έτσι, άρχισαν συζητήσεις για μια "άλλη υγεία", που θα ανατρέψει το ρόλο του ειδικού, θα σπάει το δίπολο υγείας - αρρώστιας, **θα αντιμετωπίζει τα προβλήματα ολιστικά και θα δίνει στο άτομο τη δυνατότητα να συμμετέχει ενεργά και να έχει λόγο στις αποφάσεις που αφορούν τη ζωή και το σώμα του.** Στη διαμόρφωση αυτών των σκέψεων ήταν αναγκαία η συμμετοχή στις συζητήσεις και μη υγειονομικών συναγωνιστών, που μαζί με τους υγειονομικούς θα μπορούσαν να τις εφαρμόσουν, αλλά και η συμμετοχή της τοπικής κοινότητας προς την κατεύθυνση της αυτοοργάνωσης και της αδιαμεσολάβητης δράσης.

Καθώς λοιπόν, άτομα που συμμετείχαν στη "Συνέλευση για την Υγεία" συμμετείχαν παράλληλα και στις λαϊκές συνελεύσεις που γίνονταν εκείνη τη χρονική περίοδο στα Πετράλωνα, οι δύο συνελεύσεις ήρθαν σε επαφή και αποφάσισαν να συστηγάζουν τις επιθυμίες τους, καταλαμβάνοντας τον Απρίλιο του 2009 το εγκαταλελειμμένο κτίριο του πρώην ΠΙΚΠΑ, στο συνοικισμό των πέτρινων στα Άνω Πετράλωνα. Η κατάληψη λειτουργούσε από τη Λαϊκή Συνέλευση, ενώ η "Συνέλευση για την Υγεία" επεξεργαζόταν την ιδέα του κοινωνικού ιατρείου. Η επιλογή της κατάληψης έγινε σε μία προσπάθεια να καταδειχθεί ο χαρακτήρας του εγχειρήματος και να το φέρει σε επαφή με τα υπόλοιπα αυτοοργανωμένα εγχειρήματα.

| Κοινωνικό ιατρείο 2009 - 2011

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του κοινωνικού ιατρείου, γινόταν προσπάθεια να σπάσει η επικρατούσα εξουσιαστική σχέση ανάμεσα στην αυθεντία (ιατρό) και τον ασθενή.

Στη εβδομαδιαία συνέλευση γινόταν προσπάθεια επεξεργασίας θεωρητικών θεμάτων σχετικών με την υγεία, καθώς και ανάλυση της σύγχρονης πραγματικότητας. Στο πλαίσιο της συμβουλευτικής, βρισκόταν δύο φορές την εβδομάδα στο ΠΙΚΠΑ κάποιος υγειονομικός, δεχόμενος αιτήματα για θέματα υγείας, στα οποία γινόταν προσπάθεια να δοθεί κάποια απάντηση - είτε ατομικά, χρησιμοποιώντας τις γνώσεις των υγειονομικών και τη δικτύωση στα δημόσια νοσοκομεία είτε συλλογικά, στο πλαίσιο της συνέλευσης.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις στο χώρο για τρέχοντα θέματα υγείας

(πχ η γρίπη των χοίρων). Επιδιώχθηκε η επικοινωνία με συλλογικότητες και λαϊκές συνελεύσεις άλλων περιοχών της Αθήνας, με σκοπό ενημέρωση για τις εξελίξεις στην περίθαλψη και θέματα που αφορούν το Ε.Σ.Υ. Εκδόθηκε από τη "Συνέλευση για την Υγεία" η μπροσούρα "Κοιτάζοντας μέσα από την κρυστάλλινη σφαίρα", ενώ σε συντονισμό με λαϊκές συνελεύσεις έγιναν και πάλι συμβολικές καταλήψεις των ταμείων κάποιων νοσοκομείων.

| Εμπειρίες και ερωτήματα

Η εμπειρία των δύο αυτών χρόνων αποτέλεσε σημαντική παρακαταθήκη για τη "Συνέλευση για την Υγεία", καθώς αναγνωρίστηκαν λάθη της αρχικής προσέγγισης του ζητήματος. Ενώ θεωρήθηκε, από την αρχή, πως η δημιουργία ενός κοινωνικού ιατρείου θα απευθυνόταν και θα "αγκάλιαζε", πρώτα απ' όλα, την τοπική κοινωνία των Πετράλων που θα μπορούσε και να το στηρίξει, στην πράξη προσέγγισαν το εγχείρημα ως επί το πλείστον πολιτικοποιημένα άτομα με συγκεκριμένες ιδεολογίες και σκεπτικά. Η τοπική κοινωνία, αφενός, δεν κατάφερε να αφομοιώσει την προσπάθεια αυτή, να την αγκαλιάσει και να τη συνδιαμορφώσει, αφετέρου η "Συνέλευση για την Υγεία" δεν κατάφερε να την προσεγγίσει αποτελεσματικά, ενώ εξάλλου δεν ήταν έτοιμη και δεν ήθελε να λειτουργεί ως αυτόνομη μονάδα "ειδικών" για την υγεία. Έτσι οι λογικές της προσέκρουαν στα μέχρι τότε δεδομένα της τοπικής κοινωνίας.

Για την προσωπική υγεία, ευεξία, ισορροπία είναι απαραίτητη η συμμετοχή όλης της κοινωνίας, όπου δεν χωρούν λογικές ανάθεσης. Έτσι, παρέμενε ένα ανοικτό ζήτημα το κοινωνικό ιατρείο να ενταχθεί στην τοπική κοινωνία, η οποία θα συμμετέχει ενεργά στην λειτουργία του στα πλαίσια της αλληλεγγύης, αλληλοβοήθειας, της ελπίδας και οράματος για μία "άλλη κοινωνία".

| Κοινωνικοοικονομική κρίση - Κοινωνικός χώρος για την Υγεία 2011

Η "Συνέλευση για την Υγεία" δεν μπορούσε να αγνοήσει μπροστά στα νέα δεδομένα τον αποκλεισμό χιλιάδων ανασφάλιστων και τη δημιουργία ενός συστήματος υγείας με όρους λειτουργίας ιδιωτικών θεραπευτριών. Ήταν αναγκαία η κλιμάκωση των δράσεων μπροστά στο νέο πολιτικό σκηνικό. Η ολοκληρωτική κατάρρευση της Υγείας έχει από το ΔΝΤ και το κράτος δρομολογηθεί. Την ίδια στιγμή, διάφορα "κοινωνικά ιατρεία", με ετερογενή χαρακτηριστικά, άρχισαν να ανακοινώνουν τη λειτουργία τους ανά την Ελλάδα. **Οι λαϊκές συνελεύσεις πολλαπλασιάζονται και αποκτούν καινούργια δυναμική και προωθείται η δημιουργία αντιθεσμίσεων σε ό, τι αφορά τη ζωή μας.**